

Datum besluitraad	: 24 februari 2015	Datum oordeelraad	: 26 januari 2015
Agendapunt	: 15	Datum B&W	: 6 januari 2015
Volgnummer	: 15.010 / 14bs01059	Programma begroting	: Programma 8: Milieu en duurzaamheid
Gewijzigd voorstel	: nee	Productnummer	: 6554 Afval
Portefeuillehouder	: N.H.C. Ramaekers		
E-mail steller	: Ellen.Logtens@veldhoven.nl		

Adviesnota raad

Evaluatie afvalproef Meerveldhoven en Zeelst en wijziging afvalinzameling in Veldhoven

Samenvatting

Van 1 oktober 2013 tot 1 oktober 2014 heeft een afvalproef plaatsgevonden in de wijken Meerveldhoven en Zeelst. Deze proef is uitgevoerd om een nieuwe manier van afval inzamelen te testen met als doel meer afval te hergebruiken. De afvalproef is een uitwerking van het Gemeentelijk Grondstoffenplan 2013-2016. Op basis van de evaluatie van de afvalproef zijn wijzigingen in de afvalinzameling in heel Veldhoven mogelijk die bijdragen aan hergebruik van afval en besparing van kosten.

Beslispunten

1. In te stemmen met de volgende wijzigingen van de afvalinzameling bij laagbouwoningen in Veldhoven met ingang van 1 oktober 2015:
 - a. wekelijks inzamelen met een speciale doorzichtige PMD-zak van Plastics, Metalen en Drankenkartons (PMD);
 - b. wekelijks inzamelen van GFT-afval, behalve in de wintermaanden december, januari en februari;
 - c. een keer per vier weken inzamelen van restafval in grijze kliko van 140 liter;
 - d. per wijk inzamelpunten inrichten voor luiers en incontinentiemateriaal, voornamelijk bovengronds.
2. De financiële consequenties van de aanbevelingen te verwerken in de meerjarenbegroting 2015-2018.

Inleiding

Op 26 juni 2012 heeft u de kaders vastgesteld voor het nieuwe gemeentelijk afvalbeleid. Omdat in Veldhoven nog veel potentie aanwezig is om meer afgedankte grondstoffen te hergebruiken of recyclen, heeft u de prioriteit neergelegd bij het *milieuresultaat*. De ambitie is uitgesproken om in het jaar 2016 ten opzichte van 2011, 40% minder restafval af te voeren voor verbranding. Belangrijk daarbij is dat de maatregelen hiervoor budgetneutraal worden ingevoerd en onderzocht wordt welke financiële prikkels ingevoerd kunnen worden voor het extra stimuleren van inwoners om meer afval te scheiden. Verder heeft u een duidelijke wens om de afvalstoffenheffing in de loop der jaren te laten afnemen naar € 0,-.

Op 8 januari 2013 is het gemeentelijk Grondstoffenplan 2013-2016 vastgesteld. Een uitwerking van dit grondstoffenplan is een afvalproef die van 1 oktober 2013 tot 1 oktober 2014 heeft plaatsgevonden in de wijken Meerveldhoven en Zeelst. Op basis van de evaluatie van deze proef (zie bijlage 1) zal wijziging van de afvalinzameling bij laagbouwoningen in Veldhoven bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen in het Grondstoffenplan 2013-2016.

Relevante (wettelijke) beleidskaders

- ◆ Landelijk afvalbeheerplan 2009-2021 (LAP)
- ◆ Publiek Kader huishoudelijk afval
- ◆ Uitvoeringsprogramma VANG huishoudelijk afval
- ◆ Wet Milieubeheer
- ◆ Regionaal Manifest Materialentransitie
- ◆ Gemeentelijk Grondstoffenplan 2013-2016

Beoogd effect

Een duurzaam Veldhoven waarbij in 2020 nagenoeg geen huishoudelijk restafval meer wordt veroorzaakt maar het huishoudelijk afval wordt hergebruikt en gerecycled.

Argumenten

1.1 *De wijzigingen in de afvalinzameling in heel Veldhoven leiden tot een milieuvoordeel*

Daarbij is ook gekeken naar de resultaten van afvalproeven in andere regiogemeenten en de verbeteruggesties die de klankbordgroep afvalproef heeft gegeven. Omdat tijdens de afvalproef een positief veranderingsproces in gang is gezet naar een betere afvalscheiding in de toekomst, willen wij dit verder voortzetten en wel in heel Veldhoven.

Ondanks dat de nieuwe voorgestelde afvalinzameling voor (een aantal) bewoners van het proefgebied gezien kunnen worden als een stap terug, zijn wij ervan overtuigd dat de wijzigingen leiden tot én minimaal 40% minder restafval in 2016 (ten opzichte van 2011) én lagere kosten voor afvalbeheer waarbij inwoners na een gewenningsperiode net zo tevreden zijn over deze inzamelwijze dan over de 'oude' inzamelwijze en dus bereidwilliger zijn hun afvalgedrag te veranderen. Het gaat om de volgende wijzigingen:

1. *Plastics, Metalen en Drankenkartons (PMD) wekelijks inzamelen met een speciale doorzichtige PMD-zak. De huidige P(lastic)-inzameling komt daarmee te vervallen.*

Op deze manier zamelen we in heel Veldhoven niet alleen plastic afval gescheiden in maar ook andere waardevolle afgedankte grondstoffen die we goed opnieuw kunnen gebruiken. De plastics, metalen en drankenkartons (PMD) mogen allemaal bij elkaar in 1 zak die we vervolgens iedere week aan huis komen ophalen. In andere gemeenten is deze inzameling zeer succesvol en is het ingezamelde PMD nauwelijks vervuild (in tegenstelling tot de inhoud van de grondstoffenbak). Met deze inzameling besparen we op de afvalkosten want gescheiden ingezameld PMD levert namelijk geld op. En een kostenbesparing merken onze inwoners in hun portemonnee door een lagere afvalstoffenheffing. Dit is een wijziging t.o.v. de proef

2. *GFT-afval wekelijks inzamelen, behalve in de wintermaanden december, januari en februari. Nu wordt het GFT-afval iedere twee weken ingezameld.*

Tijdens de proef hebben we 50% meer GFT-afval ingezameld dan voor de proef. Dat is niet alleen goed voor het milieu maar ook voor de kosten voor afvalbeheer. Een betere scheiding van GFT-afval levert namelijk geld op. Er wordt immers minder afval verbrand. Ook werd de wekelijkse GFT-inzameling zeer goed gewaardeerd in het bewonersonderzoek.

3. *Restafval in grijze klike een keer per vier weken inzamelen, in plaats van iedere twee weken. Daarbij wordt de huidige grijze klike (240 liter) vervangen door een kleinere grijze klike (140 liter).*

Omdat het inzamelen van restafval in zakken tijdens de proef niet goed is gewaardeerd, wordt dit niet in de hele gemeente doorgevoerd maar blijven we het restafval inzamelen in een kliko. Luiers en incontinentiemateriaal mogen ook bij het restafval, maar bij voorkeur worden hiervoor de verzamelcontainers gebruikt. In heel Veldhoven wordt het restafval nog maar 1x in de 4 weken ingezameld in een kleiner formaat grijze kliko. Dit omdat bij een goede afvalscheiding nog maar heel weinig restafval overblijft. De éénmalige kosten van het aanschaffen van kleinere kliko's wegen minder zwaar dan de stimulans die hierdoor uitgaat naar het verminderen van het restafval. Dit is een wijziging t.o.v. de proef.

4. Per wijk inzamelpunten voor luiers en incontinentiemateriaal, voorsnog bovengronds.

Gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal, verzameld in verzamelcontainers kunnen milieuvriendelijker en goedkoper verwerkt worden dan dit als restafval af te voeren naar de verbrandingsoven. Bijkomend voordeel is dat op deze manier inwoners altijd de mogelijkheid hebben dit afval op ieder gewenst moment kwijt te kunnen. Minder mobiele mensen kunnen rekenen op hulp via ZVE (zorg voor elkaar site) of participatieplein.

1.2 Een gedegen voorbereiding is nodig

De nieuwe inzamelwijze wordt ingevoerd per 1 oktober 2015. Na het besluit van uw raad is zes maanden voorbereidingstijd nodig om de afvalinzameling daadwerkelijk vorm te geven. Daarbij is de communicatie van essentieel belang. Het zwaartepunt van communicatie ligt in de maand vóór de invoering, in september dus. Hierdoor vindt de communicatie niet in de vakantietijd plaats en worden meer mensen bereikt.

2.1 De wijzigingen in de afvalinzameling in heel Veldhoven leiden tot een financieel voordeel

De wijzigingen leiden door meer hergebruik van afgedankte grondstoffen en lagere kosten voor afvalverbranding ook tot een financieel voordeel voor de inwoners. In de paragraaf 'financiën' is dit voordeel gespecificeerd. Bij deze berekeningen is uitgegaan van de huidige inzamel- en verwerkingstarieven. In 2015 wordt de afvalinzameling opnieuw aanbesteed en begin 2017 loopt het huidige verwerkingscontract voor GFT- en restafval af. Daarnaast zijn vergoedingen voor en opbrengsten van bepaalde afvalstromen (zoals plastics, metaal en drankenkartons) onderhevig aan landelijke afspraken en ontwikkelingen op de (wereldwijde) grondstoffenmarkt. Tot slot is er vanuit gegaan dat we in Veldhoven dezelfde inzamelresultaten kunnen halen als de regiogemeenten die een dergelijke wijziging in de afvalinzameling al hebben ingevoerd en/of getest.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De inwoner is de kritische succesfactor

Een meewerkende houding en gewenst gedrag van onze inwoners zijn bepalend voor het slagen van de voorgestelde wijzigingen. Gedragsverandering is moeilijk te bereiken en kost (erg veel) tijd. Met de boodschap dat we afval zien als een waardevolle grondstof, gekoppeld aan een hoog serviceniveau voor deze grondstoffen en verlaging van de totale afvalkosten, verwachten we verder bij te dragen aan de positieve houding bij onze inwoners ten opzichte van afval. Er zal een communicatieplan opgesteld worden om de inwoners op de juiste wijze te informeren en motiveren. Via diverse kanalen en middelen zal uitgebreid en op

positieve wijze gecommuniceerd worden over onder andere de achtergronden van de wijzigingen en de mogelijke voordelen voor onze inwoners.

2.1 Opbrengsten en kosten zijn sterk afhankelijk van een groot aantal factoren.

De opbrengsten en kosten van de wijzigingen in de afvalinzameling zijn geraamd en afhankelijk van een groot aantal factoren zoals bijvoorbeeld nieuwe aanbestedingen van de afvalinzameling en -verwerking, ontwikkelingen in de afval-/grondstoffenmarkt (o.a. grondstofprijzen) en ontwikkelingen in het landelijk beleid (producentenverantwoordelijkheid, vergoeding voor inzameling kunststof afval en drankenkartons). Ook wordt in de ramingen uitgegaan van bepaalde hoeveelheden ingezamelde grondstoffen, gebaseerd op inzamelresultaten in andere (regio)gemeenten. Wij zijn ervan overtuigd dat deze resultaten ook in Veldhoven te behalen zijn en de praktijk moet uitwijzen of dat ook daadwerkelijk zo is. Op termijn is invoering van een financiële prikkel (bijvoorbeeld diftar) een optie voor het bereiken van een afvalloos Veldhoven in 2020.

Financiën

Zoals bovenstaand vermeld is er sprake van een financieel voordeel van de aanbevolen wijzigingen. Rekeninghoudend met een incidentele kostenpost in 2015 van € 60.000 voor de communicatie over de wijzigingen.

Omdat Baetsen de uitsortering van de grondstoffenbak niet meer wil en kan voortzetten door te sterke vervuiling, is deze per 1 januari 2015 beëindigd. De kosten (mislopen opbrengsten uitgesorteerde grondstoffen) voor het beëindigen van de uitsortering van de grondstoffenbak per 1-1-2015 bedragen incidenteel € 26.700,-.

Tot slot wordt uitgegaan van invoering van de wijzigingen met ingang van het vierde kwartaal van 2015.

Aanbevelingen		2015	2016
1.	Wekelijkse PMD-inzameling in speciale PMD-zakken	25.376,65	101.506,60
2.	Wekelijkse GFT-inzameling, behalve in de winter	30.765,20	123.060,80
3.	Inzameling restafval vierwekelijks in kleinere container*	16.455,83	84.235,06
4.	Verzamelcontainers voor luiers en incontinentiemateriaal	-10.250,00	-41.000,00
5.	Geraamde kosten voor intensieve communicatie	-60.000,00	-20.000,00
	Niet meer uitsorteren van grondstoffenbak in proefsegment	-26.700,00	0,00
	Financiële consequentie	-24.352,32	247.802,46

* Inclusief kapitaallasten investering aanschaf kleinere restcontainers (incl. chip) in 2015 ad € 443.300,-

Waarvan:		2015	2016
1	Invloed op exploitatiesaldo ¹	21.517,61	33.664,24
2	Invloed op tarieven afvalstoffenheffing	-45.869,93 ²	214.138,22
	Financiële consequentie	-24.352,32	247.802,46

+ is voordeel, -/- is nadeel.

De tarieven dienen kostendekkend te zijn. Conform uw besluit worden de voor- en nadelen van afvalstoffenheffing vanaf 2008 verrekend met de tarieven. De inwoners zien dit terug op hun aanslag vanaf 2016 en deze kunnen in dit voorstel verlaagd worden met ca. € 11,- per aansluiting per jaar.

Communicatie en samenspraak

Goede communicatie op het juiste moment is onontbeerlijk om de wijzigingen in de afvalinzameling succesvol te kunnen invoeren. Invoering van de wijzigingen vraagt om een zorgvuldige en intensieve communicatie, met daarbij speciale aandacht voor de inwoners van Meerveldhoven en Zeelst. Inwoners die actief aan de inzamelproef hebben meegewerkt, kunnen deze nieuwe inzamelwijze voor heel Veldhoven zien als een stap terug. Voor de inwoners buiten het proefgebied zijn de wijzigingen een grote verandering die communicatief goed ondersteund moeten worden.

De klankbordgroep van de afvalproef adviseert nadrukkelijk de communicatie positief in te steken en vooral mondeling of via geadresseerde bewonersbrieven de wijzigingen toe te lichten. Het 'waarom' is erg belangrijk voor begrip en medewerking. Inwoners moeten goed begrijpen met welk doel de afvalinzameling anders wordt en wat de voordelen voor hunzelf zijn. Daarnaast moet informatie over 'wat hoort nu waar in?' eenvoudig en begrijpelijk zijn.

Voor wat betreft de timing van de communicatiecampagne wordt geadviseerd goed rekening te houden met vakantieperiodes. Communicatie in een vakantieperiode zal een stuk minder rendement opleveren.

Voor de communicatie over de nieuwe afvalinzameling wordt een communicatieplan opgesteld en de kosten voor de uitvoering daarvan zijn geraamd op € 60.000. In het communicatieplan zal ook aandacht besteed worden aan de rol van de klankbordgroep afvalproef als ambassadeurs voor de nieuwe afvalinzameling in Veldhoven.

Uitvoering / planning

De benodigde voorbereidingstijd voor het succesvol invoeren van de aanbevolen wijzigingen in de afvalinzameling (inclusief intensieve communicatie richting inwoners) is gemiddeld genomen 6 maanden. De wijzigingen in de afvalinzameling worden daarom per 1 oktober 2015 ingevoerd.

Bijlagen

1. Evaluatierapport afvalproef Meerveldhoven en Zeelst, 8 december 2014

¹ Wijze van toerekening van de BTW levert een voordeel op voor de exploitatie.

² Tarief 2015 wordt niet aangepast, maar komende de 4 jaar verrekend.

Resultaat van de behandeling in de oordeelsvormende raad

De oordeelsraad adviseert het besluit ongewijzigd ter bespreking te agenderen voor de besluitraad op 24 februari 2015.

1. De portefeuillehouder zegt toe om in de 'Reactie college' in te gaan op de vraag naar mogelijke alternatieven op basis van de evaluatie.
2. Zij zegt toe om na te vragen bij gemeenten die al plastic afval in zakken ophalen of er fysieke problemen zijn.
3. Ze zegt toe om begin 2017 de afvalinzameling te evalueren (ook in kader van controle op verminderen milieubelasting).

Reactie college n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad

1.

Wij zijn voorstander van het inzamelen van het PMD in de PMD-zakken en niet in een container. In de praktijk bij andere gemeenten blijkt namelijk dat wanneer het PMD in containers wordt ingezameld, het PMD sterk vervuild is met restafval. De vervuiling met restafval in de transparante PMD-zakken blijkt aanzienlijk minder te zijn. Uit navraag bij de gemeente Waalre en de gemeente Son en Breugel alsmede bij de firma Baetsen blijkt dat er regionaal geen extra klachten binnen zijn gekomen over ongedierte.

Alternatieven:

- Als extra service wordt het volgende idee aangedragen:
Bewoners mogen zelf beslissen of ze de 240 liter container willen houden. Bewoners die hun volle zakken niet in huis willen of kunnen bewaren, kunnen deze container dan bijvoorbeeld gebruiken voor opslag van de PMD-zakken. Deze container mag niet aan de straat gezet worden, want deze kan niet geleegd worden met dezelfde inzamelwagen, die gebruikt wordt voor de zakken.
- Een ander alternatief zou een doorzichtige container kunnen zijn. Hierover hebben wij navraag gedaan bij drie grote leveranciers. Zij gaven allen aan dat doorzichtige containers niet bestaan en ook niet kunnen worden gemaakt omdat:
 - ◆ in het proces om een container te maken olie en vet wordt gebruikt, waardoor een container minder transparant wordt;
 - ◆ een container flexibel moet zijn en kunststof wat flexibel is bestaat niet in transparant/doorzichtig materiaal;
 - ◆ plexiglas is wel doorzichtig maar niet flexibel, dus niet geschikt voor het maken van containers.

Daarnaast geven de leveranciers aan dat een doorzichtige container gaat ververen en beschadigen door gebruik en het weer. Ook daardoor zou de container steeds minder doorzichtig worden. Bovendien zou de container vuil worden door het PMD, waardoor de fractie niet meer te zien zou zijn.

2.

Over het bestaan van fysieke problemen als gevolg van het ophalen van PMD-zakken hebben wij navraag gedaan bij de gemeenten Waalre en Son en Breugel alsmede bij de firma Baetsen. Beide gemeente gaven aan dat er geen meldingen over fysieke problemen zijn binnengekomen. Beide gemeenten hebben onlangs een aantal volle PMD zaken gewogen. Hieruit bleek dat een volle PMD-zak gemiddeld 1,4 kg weegt. Ter vergelijking; een volle Plastic Heroeszak woog gemiddeld 1,2 kg.

Ook een mail van de firma Baetsen blijkt dat er geen fysieke problemen zijn.

3. Begin 2017 zal gestart worden met evalueren van de afvalinzameling.

Burgemeester en wethouders van Veldhoven,

H.J. de Ruiter
secretaris

drs. J.M.L.N. Mikkers
burgemeester